

NL

NL

NL

COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN

Brussel, 23.9.2008
COM(2008) 580 definitief

2008/0187 (COD)

Voorstel voor een

VERORDENING VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

tot wijziging van Verordening (EG) nr. 717/2007 betreffende roaming op openbare mobiele telefoonnetwerken binnen de Gemeenschap en tot wijziging van Richtlijn 2002/21/EG inzake een gemeenschappelijk regelgevingskader voor elektronische-communicatienetwerken en –diensten

{COM(2008) 579 definitief}
{SEC(2008) 2489}
{SEC(2008) 2490}

TOELICHTING

1. ACHTERGROND VAN HET VOORSTEL

- **Motivering en doel van het voorstel**

Omdat er aanhoudende bezorgdheid bestond over het gebrek aan concurrentiedruk op de markt voor internationale roamingdiensten en de hieruit voortvloeiende hoge kosten voor de Europese consument die zich in de Gemeenschap verplaatst, hebben het Europees Parlement en de Raad op 27 juni 2007 Verordening (EG) nr. 717/2007 vastgesteld betreffende roaming op openbare mobiele telefoonnetwerken binnen de Gemeenschap en tot wijziging van Richtlijn 2002/21/EG. Deze verordening houdt een gemeenschappelijke aanpak in die ervoor moet zorgen dat gebruikers van openbare mobiele telefoonnetwerken geen buitensporige prijzen moeten betalen voor roamingdiensten in de Gemeenschap. Dit gebeurt door plafonds vast te stellen voor de kosten die mobiele exploitanten op zowel wholesale- als retailniveau in rekening mogen brengen voor de levering van internationale roamingdiensten voor telefoongesprekken met opbouw en afgifte binnen de Gemeenschap. In deze verordening worden ook de regels vastgesteld die de prijstransparantie moeten verhogen en gebruikers van roamingdiensten in de Gemeenschap betere informatie moeten verstrekken.

Het Europees Parlement en de Raad hebben besloten dat de Commissie de werking van Verordening (EG) nr. 717/2007 moet evalueren en hierover uiterlijk op 30 december 2008 verslag moet uitbrengen aan het Parlement en de Raad (artikel 11 van de verordening).

Hoewel bij Verordening (EG) nr. 717/2007 alleen plafonds werden vastgesteld voor de tarieven van gespreksroaming, waren de communautaire wetgevers zich ervan bewust dat bezorgdheid bleef bestaan over het niveau van de tarieven voor dataroamingdiensten in de Gemeenschap, en voor sms. Zij gaven de Commissie derhalve specifiek de opdracht de ontwikkeling in de wholesale- en retailtarieven voor de levering van gespreks- en datacommunicatiediensten aan roamende klanten, met inbegrip van sms en mms, te evalueren en verzochten haar aanbevelingen te formuleren over de noodzaak deze diensten eventueel te reguleren.

Dit voorstel hoort bij de mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad en omvat het verslag over haar evaluatie van de werking van Verordening (EG) nr. 717/2007.

Beoogd wordt Verordening (EG) nr. 717/2007 te wijzigen om de interne markt voor elektronische communicatiediensten verder te versterken door ervoor te zorgen dat de prijzen die gebruikers van openbare mobiele telefoonnetwerken, wanneer zij binnen de Gemeenschap reizen betalen voor roamingdiensten in de Gemeenschap, niet onverantwoord hoger zijn dan de tarieven die in rekening worden gebracht voor het initiëren van een telefoongesprek, het verzenden van sms-berichten of het versturen van gegevens in hun thuisland en dat gebruikers kunnen beschikken over alle informatie die zij nodig hebben om inzicht te krijgen in hun uitgaven met betrekking tot roamingdiensten en deze kunnen beheersen.

- **Algemene context**

De Commissie heeft in haar mededeling aan het Europees Parlement en de Raad over de evaluatie van de werking van Verordening (EG) nr. 717/2007 geconcludeerd dat de tenuitvoerlegging over het algemeen weliswaar soepel is verlopen, maar dat de structurele

problemen die de concurrentiekrachten op de roamingmarkt beperken, blijven aanhouden. Deze zijn hoofdzakelijk het gevolg van het feit dat roamingdiensten slechts één element vormen van het bredere mobiele pakket dat de klanten kopen bij hun thuisaanbieder en over het algemeen dus niet bepalend zijn voor zijn keuze van exploitant.

Uit gegevens die bijeengebracht werden door de Europese Groep van regelgevende instanties voor elektronische communicatienetwerken en –diensten (ERG), die alle 27 nationale regelgevende instanties (nri's) in de EU omvat, blijkt bovendien dat de tarieven voor gespreksroamingdiensten op wholesale- en retailniveau onvoldoende variëren onder de maximumniveaus die bij de verordening zijn vastgesteld om te kunnen spreken van gezonde concurrentie. De Commissie stelde derhalve vast dat de verordening verlengd moet worden met een periode van drie jaar na 2010 zodat de voordelen bewaard blijven.

De Commissie merkte tevens op dat mobiele exploitanten gesprekken met roaming vaak factureren op basis van eenheden tot 60 seconden, hetgeen een verborgen kostenfactor voor de consument vormt, die volgens ramingen van de ERG ongeveer 24% kan belopen van een doorsnee Eurotarief voor geïnitieerde roaminggesprekken en 19% voor ontvangen roaminggesprekken.

De analyse van de Commissie van het sms-segment van de roamingmarkt in de Gemeenschap laat tevens zien dat prijzen op zowel wholesale- als retailniveau niet gerechtvaardigd zijn door de onderliggende kosten en dat er, om dezelfde redenen als die welke gelden voor roaminggesprekken onvoldoende concurrentiedruk is op exploitanten om deze prijzen omlaag te brengen. Uit door de ERG bijeengebrachte gegevens blijkt dat prijzen op wholesale- en retailniveau in de periode voorafgaand aan dit voorstel stabiel en hoog zijn gebleven.

In haar evaluatie van het marktsegment voor datacommunicatiediensten met roaming heeft de Commissie vastgesteld dat de tarieven voor deze dienst hoog waren in vergelijking met de tarieven voor gelijkwaardige binnenlandse diensten of de onderliggende kosten voor de levering en dat dit probleem werd verscherpt door het gebrek aan transparantie. Het is dan ook moeilijk voor consumenten om na te gaan hoeveel zij moeten betalen voor gegevensdiensten met roaming en dit heeft in veel gevallen geleid tot een schok bij het openen van de rekening, wanneer reizigers zonder dit te beseffen rekeningen hebben opgelopen van duizenden euro's voor het downloaden van gegevens terwijl zij in het buitenland waren.

Anderzijds bleek uit de evaluatie van de Commissie dat hoewel de prijzen voor dataroamingdiensten weliswaar een dalende trend vertonen, de prijzen voor wholesale- en retaildiensten onverantwoord hoog blijven in vergelijking met de binnenlandse prijzen voor gelijkwaardige diensten. Er bestaat dan ook een duidelijke behoefte aan maatregelen om roamende klanten in staat te stellen inzicht te krijgen in hun uitgaven voor datacommunicatiediensten met roaming en deze doelmatiger te beheersen teneinde astronomisch hoge rekeningen te voorkomen en obstakels voor het gebruik van mobiele dataroamingdiensten in de hele interne markt uit de weg te ruimen en aanzienlijke concurrentievervalsingen weg te werken.

- **Bestaande bepalingen op het door het voorstel bestreken gebied**

De voornaamste bepaling die op het gebied van dit voorstel bestaat is Verordening (EG) nr. 717/2007 zelf, waarvan de toepassing door dit voorstel in tijd en werkingssfeer wordt uitgebreid.

Het bestaande regelgevingskader van 2002 voor elektronische communicatiediensten, dat bij Verordening (EG) nr. 717/2007 werd gewijzigd om rekening te houden met de noodzaak van specifieke maatregelen inzake roaming in de Gemeenschap, biedt een mechanisme voor het opleggen van van tevoren regulerende verplichtingen aan ondernemingen in de sector elektronische communicatiediensten, op basis van de definitie van relevante markten die aan ex ante regulering kunnen worden onderworpen, marktanalyse en de beoordeling van een dominante marktpositie door nri's. Op grond van de bij het indienen van het voorstel voor Verordening (EG) nr. 717/2007 uiteengezette redenen, betekenen de specifieke kenmerken van de markten voor internationale roaming en de grensoverschrijdende aard van die diensten dat de instrumenten die anders in het regelgevingskader beschikbaar zijn de nri's geen doelmatige middelen hebben verschaft om het gebrek aan concurrentiedruk en de hieruit voortvloeiende hoge prijzen aan te pakken. Deze redenen gelden nu ook voor de verlenging van de verordening en de uitbreiding tot sms en gegevensdiensten met roaming.

Nationale wetgeving ter bescherming van consumentenbelangen in sommige lidstaten is tevens van toepassing op activiteiten die onder Verordening (EG) nr. 717/2007 vallen. Een aantal lidstaten heeft mobiele exploitanten bijvoorbeeld verplicht gespreksdiensten 'per seconde' te factureren. Dit betekent dat er in verschillende lidstaten uiteenlopende regelgevingsvoorwaarden zijn voor exploitanten die, omdat het gaat om een grensoverschrijdende activiteit die onderworpen is aan geharmoniseerde regels zoals roaming binnen de Gemeenschap, niet leiden tot een soepele werking van de interne markt.

- **Samenhang met andere beleidsgebieden en doelstellingen van de EU**

Het voorstel is in overeenstemming met de vernieuwde Lissabonstrategie ter bevordering van groei en werkgelegenheid via een groter concurrentievermogen, het verwante initiatief i2010 van de Commissie en het initiatief "Europa van resultaten".

2. RAADPLEGING VAN BELANGHEBBENDE PARTIJEN EN EFFECTBEOORDELING

- **Raadpleging van belanghebbende partijen**

Wijze van raadpleging, belangrijkste geraadpleegde sectoren en algemeen profiel van de respondenten

In mei 2008 hebben de diensten van de Commissie een uitgebreide openbare raadpleging gehouden waarin gevraagd werd opmerkingen in te dienen over de herziening van Verordening (EG) nr. 717/2007 en een eventuele uitbreiding tot sms en datacommunicatiediensten met roaming. Er werden 39 vragen gesteld over de werking van de verordening en over specifieke kwesties zoals onbedoelde roaming, de gevolgen van de verordening voor kleinere exploitanten en voor de binnenlandse prijzen en de kwestie van daadwerkelijk verbruikte en in rekening gebrachte minuten.

De openbare raadpleging kan worden ingezien via de website "Uw stem in Europa".

Samenvatting van de reacties en hoe daarmee rekening is gehouden

Uit de reacties bleek dat er in de lidstaten, bij de nri's, de ERG en consumentenorganisaties brede steun was voor uitbreiding tot sms- en dataroaming. Een aantal kleinere exploitanten was ook voorstander van uitbreiding van de verordening tot sms- en dataroaming op wholesaleniveau. Hoewel de meeste exploitanten tegen uitbreiding van de verordening waren

gekant en derhalve ook de regulering van sms- en dataroaming afwezen, erkenden zij dat een oplossing moest worden gevonden voor de soms astronomische rekeningen voor dataroaming.

Van 7 mei 2008 tot 2 juli 2008 werd een openbare raadpleging gehouden op het internet. De Commissie ontving 44 antwoorden. De resultaten zijn in te zien op http://ec.europa.eu/information_society/activities/roaming/regulation/consult08/contributions/index_en.htm.

- **Bijeenbrengen en benutten van deskundigheid**

Betrokken wetenschaps- en kennisgebieden

De Commissie gaf opdracht tot een studie over dataroamingdiensten die in juni 2008 werd bekendgemaakt.

Gebruikte methode

In de studie werd de werking onderzocht van dataroamingdiensten en werd nagegaan aan welke technologische eisen moet worden voldaan om dergelijke diensten te kunnen aanbieden.

Belangrijkste geraadpleegde organisaties en deskundigen

Connect2Roam

Samenvatting van de ingewonnen en benutte adviezen

In de studie werden de prijzen tussen binnenlandse en roamingdiensten vergeleken en werd gekeken naar het specifieke kostenelement voor de levering van dataroaming.

Wijze waarop het deskundigenadvies beschikbaar is gemaakt voor het publiek

De studie werd bekend gemaakt op

http://ec.europa.eu/information_society/activities/roaming/docs/study_data_roaming.pdf

- **Effectbeoordeling**

In de effectbeoordeling werden de volgende opties onderzocht: geen beleidsverandering, zelfregulering, zachte en specifieke wetgeving op vier gebieden: roaming bij spraaktelefonie, facturering per seconde, sms-roaming en dataroaming.

Gezien de fundamentele resterende structurele beperkingen van de concurrentie op de roamingmarkten zou zelf- of co-regulering niet zijn aangewezen om de problemen op te lossen. Gezien de relatief geringe respons van het bedrijfsleven op oproepen om sms-roamingtarieven te verlagen, de mogelijkheid van zeer uiteenlopende benaderingen op nationaal niveau (van wat een grensoverschrijdend probleem is) en het feit dat nri's alleen niet over de vereiste regelgevingsinstrumenten beschikken om het probleem op zowel wholesale- als retail-niveau aan te pakken, werd het tevens onwaarschijnlijk geacht dat zachte wetgeving zou volstaan om de fundamentele problemen aan te pakken. De opties van zelf-, co-regulering en zachte wetgeving werden bijgevolg afgewezen.

Specifieke wetgeving werd derhalve overwogen.

Wat spraak- en sms-roaming betreft, was men van mening dat wholesale- of retail-regulering op zich niet zou kunnen garanderen dat de doelstellingen worden bereikt. Onderzocht werd dan ook of een combinatie van beide mogelijk was.

Voor facturering per-seconde werd interventie nodig geacht om te zorgen voor samenhang op de interne markt. Op retailniveau wilde men exploitanten het liefst de mogelijkheid bieden een maximum aanvangsvergoeding te vragen equivalent aan de eerste 30 seconden van een roaming-oproep, gevolgd door een tweede tarifiering. Op wholesaleniveau was men van mening dat facturering per seconde zou moeten gebeuren.

Ook voor dataroamingdiensten werd een aantal opties onder de loep genomen. De optie waarbij strikte transparantiemaatregelen worden ingevoerd met een begeleidend preventief tariefmechanisme voor prijzen op wholesaleniveau zodat exploitanten gemakkelijker kunnen voorzien wat hun kosten zullen zijn, kwam hierbij als beste oplossing uit de bus.

De Commissie voerde een effectbeoordeling uit die is opgenomen in het werkprogramma. Het verslag hierover is te vinden op

http://ec.europa.eu/information_society/activities/roaming/index_en.htm.

3. JURIDISCHE ELEMENTEN VAN HET VOORSTEL

• Samenvatting van de voorgestelde maatregel

Het voorstel houdt een uitbreiding in tijd en werkingssfeer in van Verordening (EG) nr. 717/2007. Wat spraakroaming betreft, behelst het voorstel een verlenging van de bestaande regelgeving met nog eens drie jaar en worden nieuwe maxima vastgesteld voor de tarieven die mobiele netwerken tijdens deze periode in rekening mogen brengen voor de wholesalelevering van gereguleerde roaminggesprekken. Om ervoor te zorgen dat de voordelen van deze verlagingen worden doorgegeven aan de eindgebruikers, worden in het voorstel ook nieuwe maxima vastgesteld voor de verlengde periode voor tarieven die aan een Eurotarief zijn onderworpen. Voorts wordt in het voorstel bepaald dat de eisen voor facturering per seconde niet alleen op wholesaleniveau maar ook op retailniveau moeten gelden, waarbij voor het retailniveau een minimumtarief geldt van maximaal 30 seconden voor roaminggesprekken.

In het voorstel wordt Verordening (EG) nr. 717/2007 ook uitgebreid tot intracommunautaire sms-roamingdiensten. Er wordt een plafond vastgesteld voor de tarieven die exploitanten van mobiele netwerken kunnen vragen voor wholesalelevering van sms-roamingberichten die binnen de Gemeenschap worden verzonden en exploitanten van mobiele netwerken worden verplicht hun roamende klanten een “Euro-sms-tarief” aan te bieden dat niet hoger mag zijn dan een vastgestelde maximumprijs per sms.

Het voorstel bevordert transparantie door de verplichting die mobiele leveranciers krijgen opgelegd om hun roamende klanten gepersonaliseerde prijsinformatie te verstrekken wanneer zij een andere lidstaat binnengaan, uit te breiden met informatie over de kosten van verzending van een gereguleerd roaming sms-bericht.

De datum voor de verlaging van de maximumprijzen voor gereguleerde roamingoproepen op wholesale- en retailniveau in 2009 is vervroegd van 30 augustus naar 1 juli om te zorgen voor samenhang met de verplichtingen inzake het vaststellen van de prijzen van gereguleerde sms-berichten. Op deze manier zullen gebruikers van zowel spraak- als sms-roamingdiensten

kunnen profiteren van de nieuwe tarieven tijdens de periode waarin de vraag naar dergelijke diensten het grootst is.

Voorts houdt het voorstel de invoering in van prijstransparantie en preventieve mechanismen voor dataroamingdiensten om klanten te helpen meer inzicht te krijgen in hun uitgaven voor deze diensten en deze beter te beheersen en zo te voorkomen dat zij geconfronteerd worden met astronomisch hoge rekeningen. Wanneer roamende klanten voor het eerst gegevens naar een andere lidstaat willen verzenden zal de exploitant hen waarschuwen dat zij aan het roamen zijn en gepersonaliseerde informatie verstrekken over de tarieven die gelden voor die dienst. Exploitanten zullen binnen ongeveer een jaar na de inwerkingtreding van de wijzigingen in dit voorstel alle roamende klanten de gelegenheid moeten bieden van te voren een financieel maximumbedrag vast te stellen voor dataroaming.

Als preventief mechanisme om leveranciers van roaming een bepaalde bescherming te geven met betrekking tot hun wholesalekosten en om aanzienlijke concurrentievervalsingen te voorkomen als gevolg van de aanhoudende hoge wholesaletarieven (met name op niet-preferentiële netwerken) en beperkingen in verband met verkeerssturing, wordt in het voorstel een maximum vastgesteld voor de gemiddelde wholesaletarieven die een exploitant van een bezocht netwerk de exploitant van het thuisnetwerk van een roamende klant kan aanrekenen voor het leveren van gereguleerde dataroamingdiensten.

Tot slot wordt, in het licht van de herzieningen van het kader die door de Commissie worden voorgesteld en die momenteel in het Europees Parlement en de Raad worden besproken, in het voorstel de term "openbare mobiele telefoonnetwerken" van Verordening (EG) nr. 717/2007 en artikel 1, lid 5, van de kaderrichtlijn, gewijzigd in "openbare mobiele communicatienetwerken" om blijvende samenhang te waarborgen met de terminologie die elders in het regelgevingskader voor elektronische communicatie wordt gehanteerd.

- **Rechtsgrondslag**

Artikel 95 van het EG-Verdrag

- **Subsidiariteitsbeginsel**

Het subsidiariteitsbeginsel is van toepassing in de mate dat het voorstel niet onder de exclusieve bevoegdheid van de Gemeenschap valt.

De doelstellingen van het programma kunnen niet in voldoende mate door de lidstaten worden verwezenlijkt en wel om de volgende reden(en):

Dezelfde bijzondere kenmerken die van toepassing zijn op de spraak-roamingmarkt en op grond van Verordening (EG) nr. 717/2007 actie vergden, zijn eveneens van toepassing op de levering van sms- en dataroamingdiensten in de gehele Gemeenschap. Maatregelen van de lidstaten zouden voor al deze diensten niet doelmatig zijn om het fundamentele probleem van een gebrek aan concurrentiedruk op de roamingmarkt en de hieruit voortvloeiende hoge prijzen en lage transparantie op te lossen, gezien de grensoverschrijdende aard van de diensten in kwestie en de beperkte regelgevingsinstrumenten die anderszins beschikbaar zijn.

Maatregelen van de lidstaten om alleen een oplossing te zoeken voor de in dit voorstel genoemde problemen zouden wellicht tot uiteenlopende resultaten leiden en zo de soepele werking van de interne markt in gevaar kunnen brengen.

Met communautaire maatregelen zouden de doelstellingen van het voorstel beter kunnen worden verwezenlijkt en wel om de volgende reden(en).

De levering in de Gemeenschap van mobiele roamingdiensten zoals spraaktelefonie, sms en datacommunicatie hebben van nature betrekking op alle lidstaten en raken tegelijkertijd de belangen van partijen in verschillende lidstaten. Een geharmoniseerde aanpak op communautair niveau is derhalve van wezenlijk belang om een samenhangende toepassing te kunnen garanderen en ervoor te zorgen dat de belangen van consumenten en ondernemingen in alle lidstaten worden gewaarborgd.

Om de voordelen van de interne markt op het gebied van roamingdiensten in de Gemeenschap volledig te kunnen benutten, zouden gebruikers van die diensten hetzelfde niveau van bescherming en dezelfde voordelen moeten genieten, ongeacht de plaats waar zij zich in de Unie bevinden.

De invoering van verdere en/of aanvullende preventieve mechanismen voor gebruikers van spraak-mobiele telefonie-, sms- en dataroamingdiensten en voor exploitanten van dergelijke diensten op niet-discriminerende basis in de gehele Gemeenschap kan niet op veilige, geharmoniseerde en tijdige wijze door de lidstaten worden verwezenlijkt en kan derhalve beter worden verwezenlijkt door de Gemeenschap. Omdat het voorstel wijziging van Verordening (EG) nr. 717/2007 en van Richtlijn 2002/21/EG inhoudt, is dit alleen mogelijk met een communautaire maatregel.

Het voorstel is derhalve in overeenstemming met het subsidiariteitsbeginsel.

- **Evenredigheidsbeginsel**

Het voorstel is in overeenstemming met het evenredigheidsbeginsel en wel om de volgende reden(en).

De voorgestelde regelgeving betekent dat het commercieel gedrag van de betrokken ondernemingen zo min mogelijk wordt verstoord. Maximumprijzen voor spraaktelefonie en sms-berichten met roaming op wholesale- en retailniveau en maatregelen met het oog op prijstransparantie, alsmede preventieve mechanismen die zijn ingevoerd voor wholesale dataroamingtarieven, zorgen voor minimale verstoring van de concurrentievoorwaarden in overeenstemming met de doelstellingen omdat ze de vrijheid van de exploitanten om te concurreren en hun aanbod binnen de vastgestelde grenzen te differentiëren onverlet laten. Wat spraak- en sms-roamingdiensten betreft, is retailregulering nodig om ervoor te zorgen dat de voordelen van lagere wholesaleprijzen worden doorgegeven aan de retailklanten. Toezicht en controle op de naleving blijft bij de voorgestelde maatregel de taak van de regelgevende instantie die in elke lidstaat verantwoordelijk is voor elektronische communicatie.

Als gevolg van de aard en eenvoud van de regelgeving waarvoor in het voorstel is gekozen en de rechtstreekse toepassing van de verplichtingen ervan in de Gemeenschap, zal de administratieve en financiële last voor de Gemeenschap, de nationale regeringen en autoriteiten tot een minimum beperkt blijven.

- **Keuze van instrumenten**

Voorgesteld instrument: verordening.

Omdat wordt voorgesteld Verordening (EG) nr. 717/2007 te wijzigen zoals is voorzien in de verordening zelf, is wijziging van de verordening en verdere wijziging van Richtlijn 2002/21/EG het enig passende instrument.

4. GEVOLGEN VOOR DE BEGROTING

Dit voorstel heeft geen gevolgen voor de begroting van de Gemeenschap.

5. AANVULLENDE INFORMATIE

- **Toetsings-/herzienings-/uitdovingsclausule**

Het voorstel bevat een toetsingsclausule.

Het voorstel bevat een uitdovingsclausule.

- **Europese Economische Ruimte**

De voorgestelde richtlijn is relevant voor de EER en dient derhalve ook voor de EER te gelden.

Voorstel voor een

VERORDENING VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

tot wijziging van Verordening (EG) nr. 717/2007 betreffende roaming op openbare mobiele telefoonnetwerken binnen de Gemeenschap en tot wijziging van Richtlijn 2002/21/EG inzake een gemeenschappelijk regelgevingskader voor elektronische communicatienetwerken en -diensten

(voor de EER relevante tekst)

HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, en met name op artikel 95,

Gezien het voorstel van de Commissie¹,

Gezien het advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité²,

Na raadpleging van het Comité van de Regio's,

Handelend volgens de procedure van artikel 251 van het Verdrag³,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Bij Verordening (EG) nr. 717/2007 van het Europees Parlement en de Raad van 27 juni 2007 betreffende roaming op openbare mobiele telefoonnetwerken binnen de Gemeenschap en tot wijziging van Richtlijn 2002/21/EG⁴ zijn plafonds vastgesteld voor de tarieven die mobiele exploitanten op wholesale- en retailniveau in rekening mogen brengen voor internationale roamingdiensten voor telefoongesprekken met opbouw en -afgifte binnen de Gemeenschap. Bij deze verordening worden tevens regels ingevoerd ter verhoging van de prijstransparantie en ter verbetering van de informatieverstrekking over tarieven aan gebruikers van roamingdiensten in de Gemeenschap.
- (2) De Commissie heeft overeenkomstig artikel 11 van Verordening (EG) nr. 717/2007 een evaluatie uitgevoerd om na te gaan of de doelstellingen van deze verordening verwezenlijkt zijn, de ontwikkeling te evalueren van de wholesale- en retailtarieven voor de levering aan roamende klanten van spraaktelefonie- en gegevenscommunicatiediensten, met inbegrip van sms en mms, en zonodig

---

¹ PB C [...] van [...], blz. [...].

² PB C [...] van [...], blz. [...].

³ PB C [...] van [...], blz. [...].

⁴ PB L 171 van 29.6.2007, blz. 32.

aanbevelingen te formuleren met betrekking tot de noodzaak van regulering van deze diensten. In haar verslag aan het Europees Parlement en de Raad, vervat in haar mededeling van [ ] 2008⁵, kwam de Commissie tot de conclusie dat de geldigheid van de verordening na 30 juni 2010 diende te worden verlengd.

- (3) Voorts stelde de Commissie vast dat de werkingssfeer van Verordening (EG) nr. 717/2007 moet worden uitgebreid tot de levering van sms- en dataroamingdiensten in de Gemeenschap. De bijzondere kenmerken van de internationale roamingmarkten die het vaststellen van Verordening (EG) nr. 717/2007 en het opleggen van verplichtingen aan mobiele exploitanten met betrekking tot de levering van spraaktelefoniediensten met roaming binnen de Gemeenschap rechtvaardigden, gelden nu evenzeer voor de levering van sms- en dataroamingdiensten in de Gemeenschap. Evenals gespreksroamingdiensten, worden sms- en dataroamingdiensten niet onafhankelijk op nationaal niveau aangekocht maar maken zij slechts deel uit van een breder retailpakket dat klanten van hun eigen leverancier kopen, zodat de concurrentie op dit gebied wordt beperkt. Gezien de grensoverschrijdende aard van de diensten in kwestie, zijn de nationale regelgevende instanties (nri's), die verantwoordelijk zijn voor de bescherming en bevordering van de belangen van mobiele klanten die ingezetenen zijn van hun grondgebied, niet in staat het gedrag te controleren van de exploitanten van het bezochte netwerk die zich in andere lidstaten bevinden.
- (4) De nationale regelgevende instanties, handelend binnen de Europese Groep van regelgevende instanties voor elektronische communicatienetwerken en –diensten (ERG), deden in hun reactie op de openbare raadpleging over de herziening van Verordening (EG) nr. 717/2007, nogmaals een oproep tot de Commissie om op communautair niveau op te treden, zowel wat de verlenging van de verordening betreft als aangaande de regulering van sms- en dataroamingdiensten.
- (5) Gegevens over de ontwikkeling van de prijzen voor spraaktelefonie met roamingdiensten in de Gemeenschap, met name gegevens die bijeengebracht zijn door de nationale regelgevende instanties die sedert de inwerkingtreding van Verordening (EG) nr. 717/2007 ieder kwartaal door de ERG worden meegedeeld, laten niet uitschijnen dat er na juni 2010 zonder regelgeving sprake zal zijn van duurzame concurrentie op wholesaleniveau. Uit de gegevens blijkt wel dat de retail- en wholesaletarieven rond de bij Verordening (EG) nr. 717/2007 vastgestelde plafonds liggen en dat er onder deze plafonds slechts beperkte concurrentie is.
- (6) Het verstrijken van de prijsplafonds die op grond van Verordening (EG) nr. 717/2007 van toepassing zijn op de gespreksroamingdiensten op wholesale- en retailniveau binnen de Gemeenschap in juni 2010 zou derhalve een groot risico inhouden dat het gebrek aan concurrentiedruk op de markt voor spraaktelefonie met roaming en de prikkel voor mobiele exploitanten om hun inkomsten uit roaming te maximaliseren zouden leiden tot een terugkeer naar retail- en wholesaletarieven voor roaming in de Gemeenschap die geen redelijke weerspiegeling vormen van de onderliggende kosten van de levering van de dienst, zodat de doelstellingen van Verordening (EG) nr. 717/2007 in het gedrang komen. Verordening (EG) nr. 717/2007 moet derhalve na 30 juni 2010 worden verlengd met een periode van nog eens drie jaar om te zorgen voor de soepele werking van de interne markt zodat consumenten geen buitensporige

---

⁵

tarieven worden aangerekend wanneer zij een gereguleerd gesprek met roaming opbouwen of ontvangen en tegelijkertijd het bedrijfsleven voldoende tijd krijgt om de concurrentie te ontwikkelen.

- (7) Het niveau van de maximale gemiddelde wholesaletarieven voor gereguleerde roaming oproepen als vastgesteld bij Verordening (EG) nr. 717/2007 zou tijdens de verlenging van de verordening moeten blijven dalen ter afspiegeling van de dalende kosten, met inbegrip van de verlagingen van de gereguleerde mobiele afgiftetarieven in de lidstaten, om te zorgen voor een soepele werking van de interne markt terwijl tegelijkertijd wordt voldaan aan de doelstelling om zowel buitensporige prijzen af te schaffen als exploitanten in staat te stellen te concurreren en te innoveren.
- (8) De datum die werd vastgesteld voor de verlaging van de maximale prijsplafonds voor gereguleerde roamingoproepen op zowel wholesale- als retailniveau in 2009 moet worden vervroegd van 30 augustus naar 1 juli om te zorgen voor samenhang met de invoering van verplichtingen ten aanzien van het vaststellen van prijzen voor gereguleerde sms-berichten overeenkomstig deze verordening. Op deze wijze zullen gebruikers van zowel gespreks- als sms-roamingdiensten kunnen profiteren van de nieuwe tarieven tijdens de periode waarin de vraag naar deze diensten het grootst is.
- (9) Omdat de naleving van het plafond voor wholesaletarieven dat is vastgesteld bij Verordening (EG) nr. 717/2007 wordt gemeten aan de hand van de gemiddelde wholesaleprijs van twee exploitanten tijdens een periode van 12 maanden, moet erop worden gewezen dat de periode korter kan zijn, bijvoorbeeld wanneer de datum van een geplande verlaging van het maximale gemiddelde wholesaletarief voor het eind van de periode van 12 maanden valt.
- (10) Sommige exploitanten van mobiele netwerken factureren wholesaleoproepen met roaming op basis van minimumperioden die oplopen tot 60 seconden terwijl de meeste tarieven voor wholesaleverbindingen per seconde worden vastgesteld. Hierdoor ontstaat een verstoring van de concurrentie tussen deze exploitanten en de exploitanten die andere methodes hanteren voor de facturering en wordt de consequente toepassing van de wholesaleprijsplafonds die bij Verordening (EG) nr. 717/2007 zijn ingevoerd ondermijnd. Meer nog, dit vormt een extra element dat de wholesalekosten verhoogt en negatieve gevolgen heeft voor de prijsstelling van spraaktelefoniediensten met roaming op retailniveau. Mobiele exploitanten moeten derhalve worden verplicht de levering van gereguleerde wholesale oproepen met roaming per seconde te factureren.
- (11) Het maximumniveau van het Eurotarief (zowel voor gesprekken die worden geïnitieerd als gesprekken die worden ontvangen) moet tijdens de verlengde geldigheidsperiode van Verordening (EG) nr. 717/2007 jaarlijks blijven dalen op een wijze die overeenkomt met de verlagingen die werden verlangd tijdens de aanvankelijke periode waarin de verordening van toepassing was, ter afspiegeling van de voortdurende verlagingen van binnenlandse mobiele tarieven en de voortdurende dalingen in de onderliggende kosten van de levering van gereguleerde oproepen met roaming. Zo kan de verordening resultaten blijven produceren.
- (12) Met de toegenomen marges tussen de maximale wholesale- en retailtarieven die in deze verordening zijn vastgesteld, moeten exploitanten meer ruimte krijgen om te concurreren op het niveau van de retailprijzen waardoor echte concurrentie wordt bevorderd.

- (13) Volgens ramingen van de ERG betekent de praktijk van mobiele exploitanten om intervallen van meer dan één seconde te factureren wanneer zij roamingdiensten op retailniveau in rekening brengen, een verhoging van een doorsnee Eurotariefrekening met 24% voor geïnitieerde en 19% voor ontvangen gesprekken. Tevens verklaarde de ERG dat deze verhogingen een vorm van verborgen kosten zijn omdat zij voor de meeste consumenten niet transparant zijn. De ERG doet dan ook de dringende aanbeveling een oplossing te zoeken voor de verschillende factureringspraktijken die op retailniveau op het Eurotarief worden toegepast.
- (14) Hoewel in Verordening (EG) nr. 717/2007 een gemeenschappelijke aanpak werd vastgesteld om ervoor te zorgen dat roamende klanten voor gereguleerde roaminggesprekken geen buitensporige prijzen worden aangerekend door een Eurotarief in de Gemeenschap in te voeren, wordt een consequente toepassing ernstig ondermijnd door de verschillende factureringspraktijken van de mobiele exploitanten. Dit betekent ook dat er ondanks de communautaire omvang en de grensoverschrijdende aard van roamingdiensten binnen de Gemeenschap verschillende aanpakken bestaan voor de facturering van gereguleerde roaminggesprekken die de concurrentievoorwaarden in de interne markt verstoren.
- (15) Het verdient dus aanbeveling een gemeenschappelijk stel voorschriften in te voeren met betrekking tot de facturering van Eurotariefeenheden op retailniveau om de interne markt verder te versterken en consumenten van roamingdiensten in de Gemeenschap een gemeenschappelijk niveau van bescherming te bieden.
- (16) Leveranciers van gereguleerde roaminggesprekken op retailniveau moeten derhalve verplicht worden hun klanten alle gesprekken waarvoor een Eurotarief geldt per seconde te factureren met alleen de mogelijkheid een aanvankelijk tarief te hanteren van ten minste 30 seconden voor gespreksopbouw. Op deze manier kunnen exploitanten redelijke kosten voor de totstandbrenging van de verbinding dekken en wordt flexibiliteit geboden om te kunnen concurreren door kortere tarifieringsperiodes aan te bieden. Voor inkomende gesprekken waarvoor het Eurotarief geldt, is een dergelijke tarifieringsperiode echter niet gerechtvaardigd omdat de onderliggende wholesalekosten per seconde in rekening worden gebracht en eventuele kosten voor de totstandbrenging van de verbinding reeds door mobiele afgiftetarieven zijn gedekt.
- (17) Uit de marktgegevens die sedert de inwerkingtreding van Verordening (EG) nr. 717/2007 door de ERG en de Commissie bijeen zijn gebracht, blijkt dat de Gemeenschap nog steeds een situatie kent waarin de wholesaletarieven voor sms-diensten met roaming over het algemeen stabiel zijn gebleven en geen logische relatie hebben met de onderliggende kosten. Evenals bij gespreksdiensten met roaming het geval is, lijkt er onvoldoende concurrentiedruk te zijn op exploitanten om de wholesaleprijzen omlaag te brengen. Ook de retailprijzen voor sms-roamingdiensten zijn over het algemeen stabiel gebleven en vertonen zonder duidelijk rechtvaardiging hoge marges met tarieven die aanzienlijk hoger liggen dan voor de equivalente binnenlandse sms-diensten.
- (18) Evenals in het geval voor gespreksdiensten met roaming, is er een aanzienlijk risico dat het opleggen van verplichte wholesaleprijzen op zich niet zou leiden tot lagere tarieven voor retailklanten. Anderzijds zouden maatregelen om het niveau van de retailprijzen omlaag te brengen zonder iets te doen aan het niveau van de wholesalekosten die verband houden met de levering van deze diensten de positie van

een aantal exploitanten, met name de kleinere, in gevaar kunnen brengen, omdat het risico van een tariefuitholling toeneemt.

- (19) Gezien de specifieke structuur en de grensoverschrijdende aard van de roamingmarkt heeft het regelgevingskader van 2002 de nationale regelgevende instanties niet de geschikte instrumenten gegeven om de concurrentieproblemen die ten grondslag liggen aan het hoge niveau van de wholesale- en retailprijzen voor gereguleerde sms-diensten met roaming aan te pakken. Op deze wijze kan niet worden gezorgd voor de soepele werking van de interne markt, hetgeen dus moet worden rechtgetrokken.
- (20) In zijn antwoord op de openbare raadpleging van de Commissie over de evaluatie van de werking van Verordening (EG) nr. 717/2007 verklaarde de ERG ook dat regulering van sms-diensten met roaming noodzakelijk was op zowel wholesale- als retailniveau om de prijzen meer af te stemmen op de kosten en de binnenlandse prijzen. Hij was van oordeel dat regelingen zoals die voor gespreksdiensten met roaming geschikt zouden zijn. Meer specifiek deed de ERG de aanbeveling een plafond in te voeren voor het gemiddelde wholesaletarief van de ene exploitant naar de andere voor sms-diensten met roaming, en de Eurotariefverplichting zodanig te wijzigen dat sms-diensten met roaming worden aangeboden tegen een tarief dat niet hoger is dan een vastgesteld maximum.
- (21) Regelgevingsverplichtingen moeten derhalve worden opgelegd voor gereguleerde sms-diensten met roaming op wholesaleniveau om een redelijker verband te leggen tussen wholesaletarieven en de onderliggende kosten en op retailniveau om de belangen van roamende consumenten te beschermen.
- (22) Deze regelgevingsverplichtingen moeten zo spoedig mogelijk in werking treden maar de exploitanten in kwestie moeten tegelijkertijd voldoende tijd krijgen om hun prijzen en dienstenaanbod aan te passen zodat zij de regelgeving kunnen naleven.
- (23) De meest doelmatige en evenredige aanpak om het prijsniveau voor gereguleerde sms-diensten met roaming op retailniveau te reguleren is het op communautair niveau vaststellen van een maximumtarief per sms-bericht dat verzonden wordt vanuit een bezocht netwerk. Het gemiddelde wholesaletarief moet over een specifieke periode worden toegepast tussen alle mobiele exploitanten binnen de Gemeenschap.
- (24) De wholesaleprijslimiet voor gereguleerde sms-diensten met roaming moet alle kosten omvatten van de leverancier van de wholesaledienst, met inbegrip van ondermeer gespreksopbouw, verzending en de niet terugverdiende afgiftekosten van sms-berichten met roaming op het bezochte netwerk. Om te zorgen voor consequente toepassing van de bij deze verordening vastgestelde regels mogen wholesaleleveranciers van gereguleerde sms-diensten met roaming derhalve geen afzonderlijk bedrag in rekening brengen voor de afgifte van sms-berichten met roaming op hun netwerk.
- (25) De meest doelmatige en evenredige aanpak om het retailprijsniveau voor sms-berichten met roaming in de Gemeenschap te reguleren is de invoering van een verplichting voor mobiele exploitanten om hun roamende klanten een Euro-sms-tarief aan te bieden dat de vastgestelde prijslimiet niet overschrijdt. Het Euro-sms-tarief moeten worden vastgesteld op een niveau dat de exploitanten voldoende marge biedt,

maar tegelijkertijd zorgt voor een meer getrouwe afspiegeling van de onderliggende retailkosten.

- (26) Deze regelgevingsaanpak moet ervoor zorgen dat gereguleerde sms-berichten met roaming een betere afspiegeling zijn van de onderliggende kosten voor de levering van deze dienst dat voorheen het geval was. Het maximum Euro-sms tarief dat roamende klanten kan worden aangeboden, moet derhalve een redelijke marge inhouden met betrekking tot de kosten die gepaard gaan met de levering van een gereguleerde sms-dienst met roaming, terwijl exploitanten kunnen concurreren door hun aanbod te variëren en door de prijsstructuur aan te passen aan de marktomstandigheden en de voorkeur van de consumenten. Deze regelgevingsaanpak mag niet van toepassing zijn op sms-berichten met toegevoegde waarde.
- (27) Roamende klanten mogen niet verplicht worden een aanvullend bedrag te betalen voor ontvangst van een gereguleerd sms-bericht met roaming op een bezocht netwerk, omdat de afgiftekosten reeds zijn opgenomen in de retailkosten voor de verzending van een sms-bericht met roaming.
- (28) Een Euro-sms-tarief moet automatisch van toepassing zijn op elke nieuwe of bestaande roamende klant die niet vrijwillig kiest of heeft gekozen voor een bijzonder sms- roamingtarief of een pakket voor roamingdiensten met inbegrip van gereguleerde sms-diensten met roaming.
- (29) Om te zorgen voor eind-tot-eindverbindingen en interoperabiliteit voor roamende klanten van gereguleerde sms-roamingdiensten, moeten de nationale regelgevende instanties tijdig ingrijpen, in overeenstemming met het bepaalde in artikel 5 van Richtlijn 2002/19/EG van 7 maart 2002 inzake de toegang tot en interconnectie van elektronische-communicatienetwerken en bijbehorende faciliteiten (Toegangsrichtlijn)⁶, op gecoördineerde basis en in overeenstemming met het bepaalde in artikel 8, lid 1, van Verordening (EG) nr. 717/2007 en artikel 21 van Richtlijn 2002/21/EG van 7 maart 2002 inzake een gemeenschappelijk regelgevingskader voor elektronische-communicatienetwerken en -diensten (Kaderrichtlijn)⁷, wanneer een terrestrische mobiele exploitant in een lidstaat bij zijn nationale regelgevende instantie een klacht indient dat zijn abonnees geen gereguleerde sms-berichten met roaming kunnen versturen naar of ontvangen van abonnees van een terrestrisch mobiel netwerk dat in een andere lidstaat is gevestigd omdat de twee exploitanten er niet in slagen overeenstemming te bereiken.
- (30) Een sms-bericht is een “Short Message Service” tekstbericht, hoofdzakelijk samengesteld uit alfabetische of numerieke tekens dat echter ook afbeeldingstekens kan bevatten die via een mobiele telefoon of ander mobiel toestel kunnen worden verzonden of ontvangen tussen mobiele nummers die zijn toegewezen in overeenstemming met een nationaal nummeringsplan. Een sms-bericht onderscheidt zich van andere berichten zoals mms-berichten of e-mails. Om ervoor te zorgen dat de doelstellingen van deze verordening worden verwezenlijkt, moeten eventuele wijzigingen aan de technische parameters van een sms-bericht met roaming, waardoor het gedifferentieerd wordt van een binnenlands sms-bericht, worden verboden.

---

⁶ PB L 108 van 24.4.2002, blz. 7.

⁷ PB L 108 van 24.4.2002, blz. 33.

- (31) Uit gegevens die bijeen zijn gebracht door de nationale regelgevende instanties blijkt dat de gemiddelde wholesaletarieven voor datadiensten met roaming die worden aangerekend door de exploitanten van de bezochte netwerken aan de thuisleverancier van roamende klanten een neerwaartse trend vertonen, hoewel de hoge prijzen voor wholesale datadiensten met roaming blijven aanhouden.
- (32) Het hoge niveau van de retailprijzen voor datadiensten met roaming blijft zorgen baren en geeft aan dat de concurrentie in deze diensten nog onvoldoende is. In tegenstelling tot gespreks- en sms-roamingdiensten zijn er op retailniveau echter wel beperkingen, omdat retailklanten wanneer zij in het buitenland vertoeven over alternatieven beschikken om toegang te krijgen tot datadiensten, zoals openbare draadloze toegang tot het internet, zonder beperkingen wat de nummering betreft. In dit stadium zou het derhalve voorbarig zijn prijzen op retailniveau te reguleren.
- (33) Wel moeten maatregelen worden ingevoerd om de transparantie van retailprijzen voor dataroamingdiensten te verbeteren, met name om het probleem van astronomisch hoge rekeningen, die een obstakel vormen voor de soepele werking van de interne markt, uit de weg te ruimen en roamende klanten de instrumenten te verschaffen die zij nodig hebben om toezicht te houden op hun uitgaven voor dataroamingdiensten en deze te kunnen beheersen.
- (34) Mobiele exploitanten moeten hun roamende klanten met name gepersonaliseerde tariefinformatie verschaffen over de tarieven die op hen van toepassing zijn voor dataroamingdiensten wanneer zij in een andere lidstaat voor het eerst gebruik maken van een datadienst met roaming. Deze informatie moet zodanig op hun mobiele telefoon of ander mobiel toestel worden afgeleverd dat ze eenvoudig te ontvangen en te begrijpen is.
- (35) Om astronomisch hoge rekeningen te voorkomen moeten mobiele exploitanten al hun roamende klanten gratis de mogelijkheid moeten bieden vooraf een financieel plafond vast te stellen voor hun openstaande rekeningen voor datadiensten met roaming, waarbij een waarschuwing wordt gegeven wanneer men in de buurt komt van dit plafond. Wanneer dit plafond wordt bereikt, moet de datadienst met roaming worden stopgezet, behalve wanneer de klant specifiek om voortzetting verzoekt.
- (36) Deze maatregelen om transparantie tot stand te brengen moeten worden gezien als minimumwaarborgen voor roamende klanten en mag het mobiele exploitanten niet onmogelijk maken hun klanten een hele reeks andere faciliteiten te bieden om hen te helpen hun uitgaven voor datadiensten met roaming te voorspellen en te beheersen. Tal van exploitanten zijn bijvoorbeeld bezig met de ontwikkeling van een nieuw forfaitair retailtarief voor roaming. Met een dergelijk tarief zijn datadiensten met roaming mogelijk voor een specifieke prijs gedurende een specifieke periode tot een redelijke gebruikslimiet. Ook zijn zij bezig met de ontwikkeling van systemen aan de hand waarvan hun roamende klanten in realtime precies op de hoogte kunnen zijn van hun uitgaven voor datadiensten met roaming. Om te kunnen zorgen voor een soepele werking van de interne markt moet in de geharmoniseerde regels rekening worden gehouden met deze ontwikkelingen op de binnenlandse markten.
- (37) Dat het niveau van wholesaletarieven voor datadiensten met roaming nog steeds erg hoog ligt, kan voornamelijk worden toegeschreven aan hoge wholesaletarieven die worden aangerekend door exploitanten van niet-preferentiële netwerken. Dergelijke

tarieven zijn het gevolg van beperkingen in verband met verkeerssturing die de exploitanten er niet toe aanzetten om hun wholesaletarieven eenzijdig te verlagen omdat verkeer in elk geval wordt ontvangen, ongeacht de prijs die in rekening wordt gebracht. Dit leidt tot extreme variaties in de wholesalekosten. In sommige gevallen zijn de prijzen voor dataroaming op wholesaleniveau die van toepassing zijn op niet-preferentiële netwerken dertig maal hoger dan die welke van toepassing zijn op het preferentiële netwerk. Deze buitensporig hoge wholesaletarieven voor dataroamingdiensten leiden tot een aanzienlijke verstoring van de concurrentievoorwaarden tussen mobiele exploitanten in de Gemeenschap, die de soepele werking van de interne markt ondermijnen. Het is dan ook moeilijker voor thuisaanbieders om hun wholesalekosten te voorspellen en hun klanten transparante en concurrerende retailprijspakketten aan te bieden. Omdat de nationale regelgevende instanties deze problemen op nationaal niveau minder doelmatig kunnen aanpakken, moet een plafond worden vastgesteld op wholesaleprijzen voor datadiensten met roaming. Het plafond op wholesaleprijzen moet worden vastgesteld op een preventief niveau dat duidelijk boven de laagste wholesaleprijzen ligt die momenteel op de markt beschikbaar zijn om de concurrentievoorwaarden en de werking van de interne markt ten gunste van de consument te verbeteren.

- (38) Om rekening te houden met de ontwikkelingen op de markt en het regelgevingskader dat van toepassing is op elektronische communicatie, moet worden verwezen naar "openbare communicatienetwerken" in plaats van "openbare telefoonnetwerken". Met het oog op de samenhang moet artikel 1, lid 5 van Richtlijn 2002/21/EG (kaderrichtlijn) dienovereenkomstig worden gewijzigd.
- (39) Omdat de doelstellingen van deze verordening - namelijk Verordening (EG) nr. 717/2007 en Richtlijn 2002/21/EG te wijzigen om een gemeenschappelijke reeks regels te handhaven en verder te ontwikkelen zodat gebruikers van openbare mobiele communicatienetwerken wanneer zij binnen de Gemeenschap reizen geen buitensporig hoge prijzen moeten betalen voor roamingdiensten in de Gemeenschap (met betrekking tot spraaktelefonie, sms-berichten en datatransmissie) waardoor wordt bijgedragen aan de soepele werking van de interne markt en een hoog niveau van consumentenbescherming en tegelijkertijd de concurrentie tussen mobiele exploitanten wordt gewaarborgd - door de lidstaten onvoldoende kunnen worden verwezenlijkt op een veilige en geharmoniseerde wijze en tijdig, kunnen deze beter worden bereikt op communautair niveau, zodat de Gemeenschap in overeenstemming met het subsidiariteitsbeginsel van artikel 5 van het Verdrag de nodige maatregelen tot wijziging van de verordening mag nemen. Overeenkomstig het evenredigheidsbeginsel gaat de verordening niet verder dan wat nodig is om deze doelstellingen te verwezenlijken.
- (40) Deze gemeenschappelijke aanpak moet niettemin voor een beperkte periode worden gehandhaafd maar kan in het licht van een door de Commissie uit te voeren evaluatie verder worden verlengd of gewijzigd. De Commissie moet nagaan of Verordening (EG) nr. 717/2007, als gewijzigd bij deze verordening, doelmatig is en of ze een bijdrage levert aan de tenuitvoerlegging van het regelgevingskader en de soepele werking van de interne markt, waarbij rekening wordt gehouden met de impact op kleinere exploitanten van mobiele communicatie in de Gemeenschap en hun positie in de roamingmarkt binnen de Gemeenschap.

- (41) Verordening (EG) nr. 717/2007 en Richtlijn 2002/21/EG dienen derhalve dienovereenkomstig te worden gewijzigd,

HEBBEN DE VOLGENDE VERORDENING VASTGESTELD:

Artikel 1

Wijzigingen in Verordening (EG) nr. 717/2007

Verordening (EG) nr. 717/2007 wordt als volgt gewijzigd

1. In de titel wordt "openbare telefoonnetwerken" vervangen door "openbare communicatienetwerken".

-
2. Artikel 1 wordt als volgt gewijzigd:

- (a) Lid 1 wordt vervangen door de volgende tekst:

"1. Bij deze verordening wordt een gemeenschappelijke aanpak ingevoerd die ervoor moet zorgen dat gebruikers van openbare mobiele communicatienetwerken, wanneer zij binnen de Gemeenschap reizen, geen buitensporig hoge tarieven betalen voor roamingdiensten in de Gemeenschap wanneer zij oproepen initiëren of ontvangen, wanneer zij sms-berichten verzenden en ontvangen en wanneer zij gebruik maken van pakketgeschakelde datacommunicatiediensten, waardoor wordt bijgedragen aan de soepele werking van de interne markt en de consument tegelijkertijd een hoog niveau van bescherming wordt geboden, de vrije concurrentie tussen de exploitanten van mobiele netwerken wordt gewaarborgd en zowel prikkels voor innovatie als keuzevrijheid voor de consument gehandhaafd blijven. Bij de verordening, die van toepassing is op de tarieven die exploitanten van netwerken op wholesaleniveau aanrekenen en, in voorkomend geval op de tarieven die thuisaanbieders op retailniveau hanteren, worden regels ingevoerd voor de tarieven die exploitanten van mobiele netwerken mogen hanteren voor de levering van internationale roamingdiensten voor telefoongesprekken en sms-berichten met opbouw en afgifte binnen de Gemeenschap en voor pakketgeschakelde datacommunicatiediensten die gebruikt worden door roamende klanten wanneer zij aan het roamen zijn op een mobiel netwerk in een andere lidstaat."

- (b) Lid 4 wordt vervangen door de volgende tekst:

"4. De in deze verordening genoemde tariefplafonds zijn uitgedrukt in euro. Wanneer onder de artikelen 3, 4, 4 bis en 4 ter, en artikel 6 bis, lid 4, vallende tarieven in andere munteenheden zijn uitgedrukt, worden de initiële grenswaarden overeenkomstig deze artikelen vastgesteld in die munteenheden, voor de artikelen 3 en 4, middels toepassing van de referentiewisselkoers van 30 juni 2007 en in het geval van artikel 4 bis en 4 ter en artikel 6 bis, lid 4, middels toepassing van de referentiewisselkoers van [1 mei] 2009, in elk geval zoals gepubliceerd door de Europese Centrale Bank in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Met het oog op de daaropvolgende verlagingen van de grenswaarden als bepaald in artikel 3, lid 2, en artikel 4, lid 2, worden de herziene waarden bepaald middels toepassing van de

referentiewisselkoers die een maand voor de datum van inwerkingtreding van de herziene waarden op dezelfde wijze zijn gepubliceerd."

3. Artikel 2, lid 2, wordt als volgt gewijzigd:

- (a) de term "telefoniediensten" onder b) wordt vervangen door "communicatiediensten";
- (b) de termen "telefoonnetwerk" en "telefoniediensten" onder c) worden vervangen door "communicatienetwerk" en "communicatiediensten";
- (c) De tekst onder d) wordt vervangen door de volgende tekst:

"(d) "roaming in de Gemeenschap": het gebruik door roamende klanten van een mobiele telefoon of een ander toestel om intracommunautaire oproepen te initiëren of te ontvangen, of sms-berichten of pakketgeschakelde datacommunicatie te initiëren of te ontvangen, terwijl zij in een andere lidstaat zijn dan die waarin zich hun thuisnetwerk bevindt, op basis van een overeenkomst tussen de exploitant van het thuisnetwerk en de exploitant van het bezochte netwerk;"
- (d) de term "telefoonnetwerk" onder e) wordt vervangen door de term "communicatienetwerk";
- (e) De tekst onder f) wordt vervangen door de volgende tekst:

"(f) "roamende klant": een klant van een aanbieder van terrestrische openbare mobiele-communicatiediensten, middels een terrestrisch openbaar mobiel netwerk dat zich in de Gemeenschap bevindt, die op grond van een contract of regeling met zijn thuisaanbieder een mobiele telefoon of een ander toestel mag gebruiken om oproepen te initiëren of te ontvangen, of sms-berichten of pakketgeschakelde datacommunicatie te initiëren of te ontvangen op een bezocht netwerk, door middel van regelingen tussen de exploitant van het thuisnetwerk en de exploitant van het bezochte netwerk;"
- (f) De tekst onder g) wordt vervangen door de volgende tekst:

"(g) "bezocht netwerk": een terrestrisch openbaar mobiel communicatienetwerk dat zich bevindt in een lidstaat die niet de lidstaat is waarin zich het thuisnetwerk bevindt, en dat het voor een roamende klant mogelijk maakt om oproepen te initiëren of te ontvangen, sms-berichten te initiëren of te ontvangen of pakketgeschakelde datacommunicatie te initiëren of te ontvangen door middel van regelingen met de exploitant van het thuisnetwerk;"
- (g) De volgende punten h), i), j) en k) worden toegevoegd:
- (h) "Euro-sms tarief": een tarief dat het tariefplafond als vastgesteld in artikel 4 bis niet overschrijdt en dat een thuisaanbieder mag aanrekenen voor de levering van gereguleerde sms-berichten met roaming in overeenstemming met dat artikel.;

- (i) "sms-berichten": dienst voor het verzenden van korte tekstberichten, hoofdzakelijk samengesteld uit alfabetische en/of numerieke tekens die tussen mobiele nummers kunnen worden verzonden welke zijn toegewezen in overeenstemming met de nationale nummerplannen;
- (j) "gereguleerd sms-bericht met roaming": een sms-bericht dat verzonden is door een roamende klant, met initiëring op een bezocht netwerk en afgifte op een openbaar communicatienetwerk binnen de Gemeenschap of wordt ontvangen door een roamende klant, met initiëring op een openbaar communicatienetwerk binnen de Gemeenschap en met afgifte op een bezocht netwerk;
- (k) "gereguleerde datadienst met roaming": een roamingdienst waarmee pakketgeschakelde datacommunicatie kan worden verzonden of ontvangen door een roamende klant middels zijn mobiele telefoon of ander mobiel toestel terwijl het is verbonden met een bezocht netwerk. Een gereguleerde datadienst met roaming omvat niet de verzending of ontvangst van gereguleerde roaminggesprekken of sms-berichten maar wel de verzending en ontvangst van Multimedia Messaging Service (mms) berichten."

4. Artikel 3 wordt als volgt gewijzigd:

- (a) Lid 2 wordt vervangen door de volgende tekst:

"2. Dit gemiddelde wholesaletarief wordt in alle gevallen toegepast tussen twee exploitanten en wordt berekend over een tijdvak van twaalf maanden of elk korter tijdvak dat overblijft tot het eind van de periode waarin het maximale gemiddelde wholesaletarief als bedoeld in dit lid wordt toegepast of tot het aflopen van deze verordening. Het maximale gemiddelde wholesaletarief wordt verlaagd tot 0,28 euro en 0,26 euro op respectievelijk 30 augustus 2008 en 1 juli 2009 en zal verder worden verlaagd tot 0,23 euro, 0,20 euro en 0,17 euro op respectievelijk 1 juli 2010, 1 juli 2011 en 1 juli 2012."

- (b) Aan lid 3 wordt de volgende alinea toegevoegd:

"Met ingang van 1 juli 2009 wordt het gemiddelde wholesaletarief als bedoeld in lid 1 echter berekend door de in totaal ontvangen wholesale-roaminginkomsten te delen door het totale aantal wholesaleroamingminuten die daadwerkelijk zijn gebruikt voor de levering van wholesaleroaminggesprekken binnen de Gemeenschap door de desbetreffende exploitant tijdens het desbetreffende tijdvak uitgedrukt in een bedrag per seconde."

5. Artikel 4 wordt als volgt gewijzigd:

- (a) Lid 2 wordt vervangen door de volgende tekst:

"2. Het retailtarief, exclusief BTW, van een Eurotarief dat een thuisaanbieder zijn roamende klant in rekening mag brengen voor de levering van een gereguleerd roaminggesprek, kan voor elk roaminggesprek verschillend zijn maar mag niet hoger liggen dan 0,49 euro per minuut voor elke geïnitieerde oproep en 0,24 euro per minuut voor elke ontvangen oproep. Het prijsplafond voor geïnitieerde oproepen wordt verlaagd tot 0,46 euro en 0,43 euro, en voor ontvangen oproepen tot 0,22 euro en 0,19 euro, op respectievelijk 30 augustus 2008 en 1 juli 2009. De prijsplafonds voor geïnitieerde oproepen worden verder verlaagd tot 0,40 euro, 0,37 euro en 0,34 euro, en voor ontvangen oproepen tot 0,16 euro, 0,13 euro en 0,10 euro, op respectievelijk 1 juli 2010, 1 juli 2011 en 1 juli 2012."

Met ingang van 1 juli 2009 factureert elke thuisaanbieder zijn roamende klanten per seconde voor de levering van elk aan een Eurotarief onderworpen gereguleerd roaminggesprek dat wordt geïnitieerd of ontvangen.

In afwijking van de tweede alinea kan de thuisaanbieder voor gesprekken die onderworpen zijn aan een Eurotarief een aanvankelijke minimumperiode in rekening brengen van niet meer dan 30 seconden."

(b) Lid 4 wordt vervangen door de volgende tekst:

"4. Een roamende klant kan op elk moment na afloop van het in lid 3 beschreven proces, verzoeken om over te stappen naar of van een Eurotarief. Elke overstap geschiedt binnen een werkdag na ontvangst van de aanvraag en is kosteloos en zonder dat er voorwaarden of beperkingen worden opgelegd op grond van andere bestaande elementen van het abonnement, met dien verstande dat wanneer een roamende klant die een abonnement heeft op een speciaal roamingpakket dat meer dan een roamingdienst omvat (bijv. spraaktelefonie, sms en/of data) wenst over te stappen op een Eurotarief, de thuisaanbieder deze klant ertoe kan verplichten af te zien van de voordelen van de andere elementen van het pakket. Een thuisaanbieder mag deze overstap uitstellen totdat het voorgaande roamingtarief voor een gespecificeerde minimumperiode van kracht is geweest. Deze minimumperiode mag niet langer zijn dan drie maanden."

6. Het volgende artikel 4 bis wordt ingevoegd:

"Artikel 4 bis

Wholesaletarieven voor gereguleerde sms-berichten

1. Met ingang van 1 juli 2009 mag het gemiddelde wholesaletarief dat de exploitant van een bezocht netwerk het thuisnetwerk van een roamende klant mag aanrekenen voor de levering van een gereguleerd roaming sms-bericht dat geïnitieerd wordt op dat bezochte netwerk, niet meer bedragen dan 0,04 euro per sms-bericht.

2. Dit gemiddelde wholesaletarief wordt in alle gevallen toegepast tussen twee exploitanten en wordt berekend over een tijdvak van twaalf maanden of elk korter tijdvak dat overblijft tot het aflopen van deze verordening.

3. Het gemiddelde wholesaletarief als bedoeld in lid 1 wordt berekend door de in totaal door de exploitant van het bezochte netwerk van elke exploitant van een thuisnetwerk ontvangen wholesale-inkomsten voor opbouw en verzending van gereguleerde roaming sms-berichten binnen de Gemeenschap in het relevante tijdvak te delen door het totale aantal van dergelijke sms-berichten dat werd geïnitieerd en verzonden namens de desbetreffende exploitant van een thuisnetwerk in dat tijdvak.

4. De exploitant van een bezocht netwerk rekent de thuisaanbieder geen ander tarief aan dan het in lid 1 bedoelde tarief voor de afgifte van een gereguleerd roaming sms-bericht dat naar een roamende klant wordt verzonden op zijn bezocht netwerk."

7. Het volgende artikel 4 ter wordt ingevoegd:

"Artikel 4 ter

Retailtarieven voor gereguleerde roaming sms-berichten

1. De thuisaanbieders bieden een Euro-sms-tarief als bepaald in lid 2 op duidelijke en transparante wijze actief aan al hun roamende klanten aan. Aan dit Euro-sms-tarief is geen abonnement of zijn geen andere vaste of terugkerende kosten verbonden en het kan worden gecombineerd met om het even welk retailtarief, behoudens de overige bepalingen van dit artikel.
2. Met ingang van 1 juli 2009 mag het retailtarief, exclusief btw, van een Euro-sms-tarief dat een thuisaanbieder zijn roamende klant in rekening mag brengen voor een gereguleerd roaming sms-bericht dat door die roamende klant is verzonden, voor elk roaming sms verschillend zijn maar niet hoger liggen dan 0,11 euro.
3. Thuisaanbieders mogen hun roamende klanten geen bedragen aanrekenen wanneer deze een gereguleerd roaming sms-bericht ontvangen.
4. Met ingang van 1 juli 2009 rekenen thuisaanbieders automatisch een Euro-sms-tarief aan aan alle bestaande roamende klanten, met uitzondering van roamende klanten die al vrijwillig hebben gekozen voor een specifiek roamingtarief of pakket op grond waarvan zij een ander tarief genieten voor gereguleerde roaming sms-berichten dan hen zou zijn aangeboden indien zij deze keuze niet hadden gemaakt.
5. Met ingang van 1 juli 2009 passen thuisaanbieders een Euro-sms-tarief toe op alle nieuwe roamende klanten die niet vrijwillig hebben gekozen voor een ander roaming sms-tarief of tariefpakket voor roamingdiensten dat een ander tarief inhoudt voor gereguleerde roaming sms-berichten.
6. Een roamende klant kan op elk moment verzoeken om over te stappen naar of van een Euro-sms-tarief. Elke overstap geschiedt binnen één werkdag na ontvangst van de aanvraag en is kosteloos en zonder dat er voorwaarden of beperkingen worden opgelegd op grond van elementen van het abonnement die geen betrekking hebben op roaming. Een thuisaanbieder mag deze overstap uitstellen totdat het voorgaande roamingtarief voor een gespecificeerde minimumperiode van kracht is geweest. Deze minimumperiode mag niet langer zijn dan drie maanden. Een Euro-sms-tarief kan altijd gecombineerd worden met een Eurotarief.
7. Thuisaanbieders brengen al hun roamende klanten uiterlijk op 1 juni 2009 persoonlijk op de hoogte van het Euro-sms tarief, van het feit dat dit tarief op uiterlijk 1 juli 2009 geldt voor alle roamende klanten die niet vrijwillig hebben gekozen voor een special tarief of pakket dat van toepassing is op gereguleerde sms-berichten, en van hun recht om hiervan over te stappen of ernaar terug te keren in overeenstemming met lid 6.
8. Het volgende artikel 4 quater wordt ingevoegd:

"Artikel 4 quater

Technische kenmerken van gereguleerde sms-berichten

Thuisaanbieders of exploitanten van een bezocht netwerk mogen de technische kenmerken van gereguleerde roaming sms-berichten niet zodanig wijzigen dat zij afwijken van de technische kenmerken van sms-berichten die op hun binnenlandse markt worden geleverd."

9. Artikel 5 wordt geschrapt.

10. Artikel 6 wordt vervangen door de volgende tekst:

"Artikel 6

Transparantie van de retailtarieven voor gereguleerde roamingoproepen en sms-berichten

1. Om een roamende klant attent te maken op het feit dat hij roamingkosten zal moeten betalen wanneer hij een oproep initieert of ontvangt of wanneer hij een sms-bericht verzendt, verstrekt elke thuisleverancier, behalve wanneer de klant zijn thuisaanbieder heeft laten weten dat hij deze dienst niet wenst te gebruiken, de klant, zodra deze een andere lidstaat dan die van zijn thuisnetwerk binnengaat, automatisch, zonder onnodige vertraging en kosteloos via een berichtendienst basale gepersonaliseerde prijsinformatie over de roamingtarieven (inclusief BTW) die van toepassing zijn op het initiëren en ontvangen van oproepen en op het verzenden van sms-berichten door deze klant in de bezochte lidstaat.

Deze basale gepersonaliseerde prijsinformatie omvat de maximumtarieven die de klant op grond van zijn tariefplan in rekening kunnen worden gebracht voor:

- (a) het initiëren van oproepen binnen de bezochte lidstaat en naar de lidstaat van zijn thuisnetwerk, alsook voor het ontvangen van oproepen; en
- (b) het verzenden van roaming sms-berichten terwijl hij zich in de bezochte lidstaat bevindt.

Zij omvat verder het in lid 2 bedoelde gratis telefoonnummer waar de klant meer gedetailleerde informatie kan verkrijgen.

Een klant die kenbaar heeft gemaakt deze automatische berichtendienst niet te verlangen, heeft het recht om op elk moment en kosteloos de verstrekking van de dienst door de thuisaanbieder opnieuw te verlangen.

Op verzoek verstrekken de thuisaanbieders aan blinde of slechtziende klanten automatisch, middels een telefoongesprek en kosteloos deze basale gepersonaliseerde prijsinformatie.

2. In aanvulling op lid 1, heeft de klant het recht om kosteloos meer gedetailleerde gepersonaliseerde prijsinformatie over de toepasselijke roamingtarieven voor telefoongesprekken, sms, mms en andere gegevenscommunicatiediensten alsmede informatie over de transparantiemaatregelen die op grond van deze verordening van toepassing zijn, te vragen en te ontvangen door middel van een mobiel telefoongesprek of via sms. Voor een dergelijk verzoek wordt een gratis nummer gebruikt dat de thuisaanbieder voor dat doel beschikbaar stelt.

3. De thuisaanbieders verstrekken alle gebruikers bij het nemen van hun abonnement alle informatie over de door hen gehanteerde roamingtarieven, met name over het Eurotarief en

het Euro-sms-tarief. Zij geven aan hun roamende klanten ook zonder onnodige vertraging, telkens wanneer er een wijziging is, een actualisering van de gehanteerde tarieven.

De thuisaanbieders nemen de nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat al hun roamende klanten zich bewust zijn van de beschikbaarheid van het Eurotarief en het Euro-sms-tarief. Zij stellen met name uiterlijk op 30 juli 2007 al hun roamende klanten in kennis van de voorwaarden in verband met het Eurotarief en uiterlijk op 1 juni 2009 van de voorwaarden in verband met het Euro-sms-tarief, telkens op duidelijke en ondubbelzinnige wijze. Zij sturen daarna met redelijke tussenpozen een herinnering aan alle klanten die voor een ander tarief hebben gekozen."

11. Het volgende artikel 6 bis wordt ingevoegd:

"Artikel 6 bis

Transparantie en preventieve mechanismen voor gereguleerde dataroamingdiensten

1. De thuisaanbieders zorgen ervoor dat hun roamende klanten naar behoren zijn voorgelicht over de tarieven die van toepassing zijn op hun gebruik van gereguleerde dataroamingdiensten, en wel zodanig dat het gemakkelijk wordt voor de klant om inzicht te krijgen in de financiële gevolgen van hun gebruik en hij zijn uitgaven voor gereguleerde dataroamingdiensten kan volgen en beheersen, in overeenstemming met de leden 2 en 3.

2. Met ingang van uiterlijk 1 juli 2009 wordt de roamende klant middels een automatische boodschap van de thuisaanbieder meegedeeld dat hij aan het roamen is en ontvangt hij gepersonaliseerde informatie over de tarieven die van toepassing zijn op de levering van gereguleerde dataroamingdiensten aan die roamende klant in de desbetreffende lidstaat behalve wanneer de klant zijn thuisaanbieder heeft laten weten dat hij deze informatie niet verlangt.

De roamende klant ontvangt dergelijke gepersonaliseerde tariefinformatie op zijn mobiele telefoon of ander toestel wanneer hij in een andere lidstaat dan die van zijn thuisnetwerk voor de eerste maal een gereguleerde dataroamingdienst initieert. Deze informatie wordt zonder onnodige vertraging en kosteloos geleverd op passende wijze om de ontvangst te vergemakkelijken en ervoor te zorgen dat de informatie eenvoudig te begrijpen is.

Een klant die zijn thuisaanbieder kenbaar heeft gemaakt deze automatische berichtendienst niet te verlangen, heeft het recht om op elk moment en kosteloos de verstrekking van de dienst door de thuisaanbieder opnieuw te verlangen.

3. Uiterlijk op 1 juli 2010 verschaffen de thuisaanbieders een "Cut-Off Limit" faciliteit waarmee zij al hun roamende klanten blijvend de mogelijkheid bieden om vooraf kosteloos een financieel plafond te bepalen, uitgedrukt in de valuta waarin de roamende klant wordt gefactureerd, voor zijn nog te betalen kosten voor gereguleerde dataroamingdiensten.

Wanneer deze Cut-Off Limiet is bereikt, stopt de thuisaanbieder onmiddellijk met de levering van gereguleerde dataroamingdiensten aan de roamende klant tot het moment waarop de roamende klant verzoekt om voortzetting of verlenging van de levering van deze diensten.

De thuisaanbieder zorgt ervoor dat een passende waarschuwing wordt verstuurd naar de mobiele telefoon of een ander toestel van de roamende klant wanneer een of meer tussentijdse

plafonds die vooraf zijn overeengekomen met de thuisaanbieder, zijn bereikt. Deze waarschuwing deelt de roamende klant mee dat de Cut-Off Limit bijna wordt bereikt en geeft de procedure aan die de klant moet volgen indien hij of zij voortzetting of verlenging van de levering van deze diensten wenst.

4. Met ingang van 1 juli 2009:

- (a) mag het gemiddelde wholesaletarief dat de exploitant van een bezocht netwerk het thuisnetwerk van een roamende klant mag aanrekenen voor de levering van gereguleerde dataroamingdiensten middels het desbetreffende bezochte netwerk niet meer bedragen dan een preventief plafond van 1,00 euro per megabyte verzonden data;
- (b) wordt dit gemiddelde wholesaletarief in alle gevallen toegepast tussen twee exploitanten en berekend over een tijdvak van twaalf maanden of elk korter tijdvak tot het aflopen van deze verordening;
- (c) wordt het gemiddelde wholesaletarief berekend door de in totaal ontvangen wholesale-inkomsten die de exploitant van het bezochte netwerk van elke exploitant van een thuisnetwerk heeft ontvangen voor de levering van gereguleerde dataroamingdiensten in de desbetreffende periode te delen door het totale aantal megabytes aan gegevens dat verbruikt is door de levering van die diensten in dat tijdvak."

12. Artikel 7 wordt als volgt gewijzigd:

- (a) Lid 2 wordt vervangen door de volgende tekst:

"2. De nationale regelgevende instanties stellen geactualiseerde informatie over de toepassing van deze verordening, met name de artikelen 3, 4, 4 bis, 4 ter en 6 bis ervan, publiek beschikbaar op een wijze die belangstellenden gemakkelijk toegang tot die informatie biedt."

- (b) Lid 5 wordt vervangen door de volgende tekst:

"5. De nationale regelgevende instanties kunnen op eigen initiatief optreden om de naleving van deze verordening te waarborgen. In het bijzonder maken zij, indien nodig, gebruik van de bevoegdheden waarover zij uit hoofde van artikel 5 van de Toegangsrichtlijn beschikken om te zorgen voor de benodigde toegang en interconnectie om een de eind-tot-eindverbinding en de interoperabiliteit van roamingdiensten te verzekeren; bijvoorbeeld daar waar abonnees geen gereguleerde sms-berichten met roaming kunnen uitwisselen met abonnees van een terrestrisch mobiel netwerk in een andere lidstaat omdat er geen overeenkomst bestaat over de levering van dergelijke berichten."

13. Artikel 9 wordt vervangen door de volgende tekst:

"Artikel 9

Sancties

De lidstaten stellen de regels vast betreffende de sancties die van toepassing zijn op inbreuken op deze verordening en nemen alle nodige maatregelen om te waarborgen dat zij ten uitvoer

worden gelegd. Deze sancties moeten doeltreffend, evenredig en ontradend zijn. De lidstaten stellen de Commissie uiterlijk op 30 maart 2008 of, in het geval van de aanvullende bij Verordening [XXXX/YYYY] gestelde verplichtingen, niet later dan de datum die negen maanden na de inwerkingtreding van die verordening valt, in kennis van deze regels en brengen haar bij latere wijzigingen daarvan onverwijld op de hoogte."

14. Artikel 11 wordt vervangen door de volgende tekst:

"Artikel 11

Evaluatie

1. De Commissie evalueert de resultaten van deze verordening en brengt daarover uiterlijk op 31 december 2011 verslag uit bij het Europees Parlement en de Raad. De Commissie bekijkt met name of de doelstellingen van deze verordening verwezenlijkt zijn. In haar verslag evalueert de Commissie de ontwikkeling van de wholesale- en retailtarieven voor de levering aan roamende klanten van spraaktelefonie- en gegevenscommunicatiediensten, met inbegrip van sms en mms, en formuleert zij zo nodig aanbevelingen met betrekking tot de noodzaak van regulering van deze diensten. Te dien einde maakt de Commissie gebruik van de overeenkomstig artikel 7, lid 3, verstrekte informatie.

2. De Commissie beoordeelt in haar verslag of er, in het licht van de marktontwikkelingen met inbegrip van de kwaliteit van de geleverde dienst en gelet op zowel de concurrentievoorwaarden als de consumentenbescherming, een noodzaak bestaat om de duur van deze verordening na de in artikel 13 vermelde periode te verlengen of de verordening verder te wijzigen, rekening houdend met de tariefontwikkelingen voor mobiele spraaktelefonie- en gegevenscommunicatiediensten op nationaal niveau en met de gevolgen van deze verordening voor de verschillende delen van de Gemeenschap en ook voor de concurrentiepositie van kleinere, onafhankelijke of recentelijk begonnen exploitanten. In het licht van haar bevindingen kan de Commissie een voorstel indienen bij het Europees Parlement en de Raad."

15. In artikel 12 wordt de tekst "uiterlijk op 30 augustus 2007" geschrapt.

16. In artikel 13 wordt "2010" vervangen door "2013".

Artikel 2

Wijziging in Richtlijn 2002/21/EG (Kaderrichtlijn)

In artikel 1, lid 5, van Richtlijn 2002/21/EG (Kaderrichtlijn) wordt de term "openbare mobiele telefoonnetwerken" vervangen door de term "openbare mobiele communicatienetwerken".

Artikel 3

Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking op de dag volgende op die van haar bekendmaking in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Deze verordening is verbindend in al haar onderdelen en is rechtstreeks toepasselijk in alle lidstaten.

Gedaan te Brussel,

*Voor het Europees Parlement
De voorzitter*

*Voor de Raad
De voorzitter*